

Virtain luonnonsuojeluyhdistys ry
c/o Larissa Heinämäki
Havangantie 418
34710 Vaskivesi
larissa.heinamaki@iki.fi

VALITUS

14.7.2016

Suomen luonnonsuojeluliiton
Pirkanmaan luonnonsuojelupiiri ry
Kuninkaankatu 39
33200 Tampere
pirkanmaa@sll.fi

Vaasan hallinto-oikeus

vaasa.hao@oikeus.fi

Asia Valitus Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston päätöksestä myöntää ympäristölupa turvetuotantoon sekä toiminnan aloittamiseen muutoksenhausta huolimatta koskien pintavalutuskentän rakentamista sekä tuotannon jatkamista Virtain Tuurannevilla.

Dnro LSSAVI/2687/2015

Vapo Oy on 14.9.2015 hakenut ympäristölupaa turpeenoton aloittamiseksi Virtain Tuurannevilla (kartalla Tuuraneva). Suurin osa alueesta on ollut turpeenkaivuun kohteena vuodesta 1975. Tuotannosta poistuneita alueita on 165 ha ja edelleen kaivuukelpoista on 60,6 ha. Hakemuksessa on uutta alaa lisäksi 43,7 ha.

Uusi ala on suurimmaksi osaksi lähes luonnontilaista nevaa tai rämettä, lukuunottamatta pohjoisten ja eteläisten osien muuttumia. Hakemuksen mukaan luonnontilaisen alueen osaa tulnaisiin käyttämään pintavalutuskenttänä.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto on myöntänyt ympäristöluvan turvetuotantoon sekä luvan muutoksenhausta huolimatta rakentaa pintavalutuskenttä sekä jatkaa tuotantoa 60,6 hehtaarin alueella.

Yhdistysten mielestä sekä turpeenkaivulupa uudella alueella että lupa toiminnan aloittamiseen muutoksenhausta huolimatta koskien pintavalutuskentän rakentamista tulisi hylätä. Seuraavassa perustelut.

Vesiensuojelulliset syyt

Hakemuksen mukaan kuivatusvedet johdetaan alapuoliseen vesistöön kahta laskuojaa käyttäen kosteikkojen kautta Kurjenjokeen, edelleen pitkin Seinäjokea Kalajärveen ja Seinäjoen ja Kyrkösjärven kautta Kyrönjokeen.

Ympäristönsuojelun tietojärjestelmän mukaan (VAHTI, 2014) Kurjenjokeen johdetaan Pohjasnevan, Tuurannevan (vanha tuotantoalue), Keisarinnevan,

Pihtinevan ja Esa Alhon turpeenkaivualueiden kuivatusvedet, yhteensä n. 280 hehtaarin alueelta (Aluehallintoviraston päätös, Virtain Hietasalonneva, dnro LSSAVI/2687/2015).

Kurjenjoen ekologinen tila on luokiteltu toisella suunnittelukaudella tyydyttäväksi, Seinäjoen tila välttäväksi ja Kalajärven tila tyydyttäväksi. Tuuranneva kuuluu Kokemäenjoen-Saaristomeren-Selkämeren vesienhoitoalueen Kyrönjoen toimenpideohjelma-alueelle. Toimenpidehjelman mukaan hyvän tilan saavuttaminen Kurjenjoessa edellyttää kiintoaine- ja humuskuormituksen vähentämistä ja ravinnekuormituksen (kokonaisfosfori) vähentämistä.

Toimenpideohjelman mukaan sekä Kurjen- että Seinäjoki kärsivät kohonneista kiintoainepitoisuuksista ja pitoisuuksien laskeminen olisi tarpeen hyvän tilan saavuttamiseksi. Vesienhoidon tavoitteiden (ekologinen tila hyvä) saavuttaminen Seinäjoen ja Kalajärven kohdalla edellyttää ravinnekuormituksen merkittävää vähentämistä.

Aluehallintoviraston päätöksen perusteluissa on arvoitu, että jo toiminnassa olleen tuotantoalueen (60,6 ha) toiminta ei kasvattaisi vesistöön johdettavia päästöjä. On kuitenkin epävarmaa, toimivatko kosteikot ja kasvillisuuskentät toivotulla tavalla. Kosteikot 1 ja 2 ovat jo käytössä olleita vesienkäsittelyrakenteita. Kun vanhalta turpeenkaivualueelta kerätään yhä maatumempaa ja hienojakoisempaa turvetta, on hyvin epävarmaa suodattavatko vanhat kosteikkoalueet humuspitoisia kuivatusvesiä riittävästi erityisesti runsaiden sateiden aikaan. Päästötarkkailutuloksista ei voi tehdä pitkälle meneviä johtopäätöksiä päästöjen suhteen, sillä näytteenotot osuvat hyvin harvoin, jos koskaan, rajuimpien sateiden aikaan jolloin suurimmat päästöt syntyvät.

Uusi suunniteltu pintavalutuskenttä 4 sijaitsee luonnontilaisella, avoimella suoalueella, joka sijoittuu kiilamaisena kappaleena vanhempien turvekenttien väliin. Alueelta on jyrkkä pudotus pohjoiselle turvekentälle, yli kaksi metriä. Myös eteläisemmälle turvekentälle on pudotusta, arviolta pari metriä. On epäselvää, miten alueelle pumpattavat kuivatusvedet tällaisella pintavalutusalueella käyttäytyvät.

Vakava virhe on tehty arvioitaessa turvetuotannon vaikutusta Seinäjokeen, jonka keskivirtaamana laskelmissa on käytetty 24 m³/s, kun se todellisuudessa on 9 m³/s (Etelä-Pohjanmaan elyn lausunto, s.21). Tämä tarkoittaa että kuormituksen laskennallinen vaikutus pitoisuuksiin kasvaa lähes kolminkertaiseksi. Luvan hakija on virheellisen virtaaman vuoksi arvioinut turvetuotannon vaikutuksen vähäiseksi Seinäjokeen. Vaikutus tulisi arvioida uudelleen.

Pölykuormitus vesistöihin

Hakemuksessa, eikä päätöksessäkään, kiinnitetä huomiota pölyn aiheuttamiin vesistövaikutuksiin.

Aluetta kiertävät eristysojat, joiden vesi ei mene vesienkäsittelyrakenteiden läpi. Niiden pinnalla kulkeutuvan pölyn määrä on merkittävä vesistövaikutusten kannalta. Lisäksi aivan hankealueen vieressä virtaava Kurjenjoki saa merkittävän osan pölykuormasta kuljetettavakseen alapuolisiin vesistöihin.

Luonnonsuojelulliset syyt

Hankealueen uusi osa on avointa, luonnontilaisen kaltaista suota. Avoin suoalue on hämmästyttävästi säilynyt, vaikka vieressä on suurin osa turvepatjasta kaivettu pois. Alueella on myös monipuolinen ja -lajinen linnusto (29 lajia). Tämän vuoksi alue tulisikin säilyttää reservialueena odottamassa aikaa, jolloin turvealueiden kaivaminen loppuu ja paikalla säilynyt linnusto pääsisi levittäytymään ennallistetulle alueelle.

Viitasammakko

Hakemuksen direktiivilajiselvityksessä mainitaan hankealueen kuuluvan lajin levinneisyysalueeseen ja kerrotaan alueella sijaitsevien lammikoiden soveltuvan lajin lisääntymispaikoiksi. Viitasammakkoa ei kartoituksessa havaittu, mutta selvityksestä ei käy ilmi onko lajia alueelta etsitty, saati kerrottu menetelmää. Näin ollen direktiivilajiselvitys on tältä osin puutteellinen.

Paikalliset luontoharrastajat kävivät keväällä 2016 tarkkailemassa hankealueen luonnontilaisella osalla sijaitsevia altaita. Havaintojen mukaan alueen kaakkoisosassa sijaitsevassa altaassa todennäköisesti elää viitasammakoita niiden ääntelyn ja havaittujen kuturyppäiden perusteella. Alueella tulisi tehdä viitasammakkokartoitus niiden lisääntymisaikaan, jotta asiasta saataisiin varmuus.

Mikäli laji esiintyy esimerkiksi ojittamattoman alueen kaivetuissa lammikoissa, on selvää että turpeenkaivuusta koituu lajin lisääntymiselle haittaa. Osa kaivetuista lammikoista jää turpeenkaivualueen alle ja pintavalutusalueeksi jäävä avosuon osa jää turpeenkaivualueen keskelle. Pölyhaitat ovat tällöin kiistattomat. Pölyn muodossa laskeutuva turve haittaa sammakoiden kudun kehitystä. Näissä lammikoissa veden vaihtuvuus on lisäksi hyvin hidasta, mikä pahentaa tilannetta. KHO:n päätöksen (KHO 8.3.2011, taltio 599) mukaan mm. pölystä johtuvat muutokset veden laadussa saattavat johtaa viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikkojen heikentymiseen ja häviämiseen.

Sirolampikorento

Direktiivilajiselvityksestä ei selviä, miten sirolampikorentoa on alueelta etsitty. Selvityksestä jää käsitys, että kartoitus on tehty varsin pintapuolisesti, mutta todetaan kuitenkin että korentojen esiintyminen on mahdollista. Kartoitus tulisi suorittaa uudelleen.

Lupamääräykset

Mikäli hallinto-oikeus pitää voimassa aluehallintoviraston myöntämän ympäristöluvan, tulee lupamääräyksiä tiukentaa.

Lupamääräysten kohdassa 3 on määritelty puhdistustehot, jotka tulee saavuttaa kahden vuoden kuluessa uuden pintavalutuskentän käyttöönotosta:

Kiintoaine	30 %
Kokonaisfosfori	25 %
Kokonaistyyppi	10 %

Määräys tulisi muuttaa siten että puhdistusteho olisi vähintään:

Kiintoaine	50 %
Kokonaisfosfori	50 %
Kokonaistyyppi	20 %

Lähellä sijaitsevan Hietasalonnevan pintavalutuskentän tehoa on aluehallintoviraston päätöksessä (dnro LSSAVI/2687/2015) luonnehdittu huonoksi, kun sen puhdistusteho on tarkkailutulosten mukaan ollut kiintoaineen osalta enimmillään 35 %, kokonaisfosforin osalta 22 %, kokonaistypen osalta 13 % ja kemiallisesti hapettuvien yhdisteiden osalta 2 %. Ei ole perustetta minkä vuoksi lupamääräyksen reduktiot on määrätty ”huonoiksi”.

Lupamääräyksissä tulisi lisäksi määrätä reduktiotaso tai maksimiraja-arvo kemiallisesti hapettuville yhdisteille (COD_{Mn}). Kemiallisesti hapettuvien yhdisteiden määrä kertoo humuksen määrästä, mikä on oleellinen tieto vesistövaikutusten osalta silloin kun kyseessä on turpeenkaivualueen vesistövaikutusten arviointi. Kiintoaineen määrä ei kerro humuksen määrästä mitään, koska sitä ei ole tarkoitettu humuksen määrän mittaamiseen.

Lopuksi

Yhdistysten mielestä ensisijaisesti lupa uuden alueen turpeenottoon tulee hylätä vesien- ja luonnonsuojelullisista syistä sekä lupa pintavalutuskentän rakentamiseen muutoksenhausta huolimatta tulee hylätä.

Toissijaisesti lupamääräyksiä tulisi muuttaa tiukemmiksi, jotta voitaisiin saavuttaa alapuolisten vesistöjen hyvä ekologinen tila.

Virroilla 14.7.2016

Larissa Heinämäki
puheenjohtaja
Virtain luonnonsuojeluyhdistys ry

Larissa Heinämäki
puheenjohtaja
Pirkanmaan luonnonsuojelupiiri ry

Juho Kytömäki
sihteeri

Liitteet

Liite 1 Aluehallintoviraston lupapäätös dnro LSSAVI/2687/2015
Liite 2 Aluehallintoviraston lupapäätös koskien Hietasalonnevaa dnro Dnro LSSAVI/2687/2015

